

at opstille forskellige typer sult og sultregioner samt giver en oversigt over forskellige tolkninger af nutidens fødevareproblemer. 3. del giver tre case studies: England & UK - hungerkatastrofen i Irland 1845-50 er den mest bekendte, men alt andet end enestående, den er den sidste i en oversigt på hen ved 180 katastrofer gennem 2000 år (1/5 i Irland).

Indien - baseret på optegnelser om ca. 100 katastrofer siden år 297.

Rusland har på 1000 år mere end 100 hungerår fordelt på ca. 60 katastrofer. Selv om 4 af katastroferne (hvoraf en af de alvorligste) er efter 1917, er det karakteristisk, at sult var særligt hyppig i en periode op til revolutionen.

Den fjerde afsluttende del af bogen behandler fødevare- og befolkningsbalancen og fødevarepolitik og -strategier.

Forfatteren lader ikke læseren i tvivl om, at han finder at naturforhold er af meget stor betydning for fødevareproduktionen og ofte har været direkte eller medvirkende årsag til hungerkatastrofer, men samtidigt er han heller ikke i tvivl om, at menneskeskabte årsager er de vigtigste (fattigdom, krig, dårlig administration...). I tilfældet England var naturforhold hovedårsag til ca. 1/3 af katastroferne. Forfatteren skriver: natural factors cause crop failures, humans cause famine.

Bogen er måske her og der noget kortfattet, men det er en spændende bog, om man ellers kan acceptere et sådant udtryk om det frygtelige emne.

Henning Mørch

H. Kugler, M. Schwab, K. Billwitz:
ALLGEMEINE GEOLOGIE, GEOMORPHOLOGIE UND BODENGEOPHIE
Gotha 1980, 216 s., ill. & 1 kort, 23 cm, M 22,-.
VEB Hermann Haack, Gotha.

Denne bog er nr. 4 i en række af bøger, der omhandler geografiske emner, der er velegnede til undervisning. Bogen har derfor mest appeal til læsere, der underviser inden for faget geografi og geologi. Den er velillustreret og giver en indføring i almen geologi, deriblandt pladeteknik på et overskueligt niveau; derefter omtales exogene processer såsom forvitring, og bogen ender op med en gennemgang af jordbundslæren. Læsere, der ønsker en generel indføring i disse discipliner, kan læse bogen med udbytte.

Henrik B. Madsen

GENERAL CLIMATOLOGY, 3

Ed. by H.E. Landsberg (World Survey of Climatology, vol 3).

Amsterdam 1981, X, 408 s., ill., 30 cm, Dfl. 250,-. Elsevier Scientific Publishing.

Den foreliggende bog indgår som bind 3 i klimatologiens moderne hovedværk: World Survey of Climatology.

Emner i dette bd. 3 om generel klimatologi er human bio-klimatologi, agro-klimatologi, byklima og teknisk klimatologi. Bindet som helhed supplerer udmærket de eksisterende bind, specielt bd. 2 om mikro- og lokalklima.

I det første kapitel behandles de enkelte klima-elementers påvirkning af den menneskelige organisme. Der er tale om en detaljeret sammenstilling af en lang række forskningsresultater inden for et af de nyeste felter i klimatologien. I afsnittet om stråling bemærkes de nye angrebsvinkler: Stråling, lys som et fysiologisk fænomen. Afsnittene om luftforurening, der behandler emner som radioaktivt udslip, betydning for biosfæren, byder ligeledes på nye oplysninger.

Kapitel 2 om agrometeorologi er i forhold hertil mere traditionelt opbygget, startende med præsentation af energibalancer og tempera-

turforhold i jord. Også vandbalancens betydning inddrages naturligt her. En opstilling af fotosynteseperiode og vandingsbehov for en lang række afgrøder hører til kapitlets mest værdifulde del. Kap. 3 om byklima indeholder en gennemgang af de forhold, der betinger, at byens klima er forskelligt fra omgivelsernes. Hovedvægten her er lagt på temperaturforhold, ligesom tilfældet er i den forskning, der meget detaljeret refereres til.

I det sidste kapitel er interaktion mellem teknologi og vejr hovedemnet. Afsnittet er vidtspændende, fra indendørsklima til skorstenshøjdens betydning ved røgudslip. Mange af de udmærkede figurer, der illustrerer teksten, er ikke i forvejen kendt fra klimatiske litteratur, hvilket er med til at give kapitlet et originalt præg.

Det foreliggende bind falder således nydeligt ind i den omfattende serie, og man kan med stor interesse se frem til de resterende 3 bind.

H. Søgaard

David Donnison with Paul Soto:
THE GOOD CITY: A study of urban development and policy in Britain.
London 1980, 221 s., ill., 22 cm, E 4.95. Heinemann Educational books.

Bogen formulerer en problemstilling: Hvilken bytype giver de bedste muligheder og levevilkår for arbejdere og for truede befolkningsgrupper? Hvilken bytype fordeler mulighederne mest ligeligt? Er det den samme slags by, eller må der vælges mellem velstand og lighed? For at besvare disse spørgsmål analyseres britisk bypolitik og planlægning efter 2. verdenskrig, og et større forskningsprojekt om 154 byer beskrives.

Problemstillingen analyseres grundigt, og spørgsmålene belyses. Forfatterne kan naturligvis ikke konkludere en så omfattende pro-

blemstilling, men deres socio-økonomske angrebsvinkel tillader en ganske betydelig fordybelse. Bogen er kritisk over for byplanlægning, som faktisk forsøges evalueret. Den henvender sig til planlæggere og forskere.

Christian Wichmann Matthiessen

Reiner Keller:

HYDROLOGIE
(Erträge der Forschung, Bd. 143).
Darmstadt 1980, XII, 148 s., ill.,
20 cm. Pris ikke opgivet. Wissen-
schaftliche Buchgesellschaft.

Som anført i forordet er bogen ikke en egentlig lærebog i hydrologi. Hensigten er at give en oversigt over den moderne hydrologi til folk, som i deres øvrige arbejde kommer i kontakt med dette store fag. Bogen er opdelt på klassisk vis og behandler (efter et kort historisk rids) nedbøren først. Bogen rummer nogle nyttige oplysninger om tyske tal for fordampning og afstrømning.

B. Hasholt

Peter Hall, Dennis Hay:

GROWTH CENTRES IN THE EUROPEAN
URBAN SYSTEM

London 1980, XXII, 278 s., ill.,
24 cm, £ 13.50. Heinemann Educa-
tional Books.

Bogen indeholder et sammenlignende studie over byvækst og forandring i Vesteuropa 1950-75. Efter et litteraturrefererende afsnit gennemgås region for region, befolkningsændringerne og jobændringerne i byerne. Sidstnævnte gennemgang præges af datamangel. Bogen søger afslutningsvis at forklare de observerede ændringer.

Koncentrationsprocessen og den efterfølgende dekoncentrationsproces er beskrevet omfattende empirisk forsåvidt angår befolkningsdata, mens forklaringsafsnittene må betegnes som eksperimentelle. Bogen er præget af den deskriptive metodik, som er udformet på IIASA (International Institute for Ap-

plied Systems Analysis); derfor bliver de deskriptive afsnit hovedindholdet, mens de teoretiske og forklarende underordnes.

Bogens marked er videnskabelige institutter.

Christian Wichmann Matthiessen

SOLAR-TERRESTRIAL INFLUENCES ON
WEATHER AND CLIMATE:
proceedings of a symposium/workshop held at the Fawcett Center for Tomorrow, the Ohio State University, Columbus, Ohio, 24-48 August, 1978.

Ed. by Billy M. McCormac, Thomas A. Seliga.

D. Reidel, Dordrecht 1979, XIII, 346 s., ill., 25 cm. Pris ikke opgivet.

Bogen er udgivet i forbindelse med "Symposium/Workshop on Solar Terrestrial Influences on Weather and Climate", Ohio 1978, og indeholder artikler, der i kortfattet form redegør for de nyeste teorier og resultater om solens indflydelse på vejr og klima. En god indgang til mekanismer og problemstillinger findes i de introducerende artikler, og i rapporterne fra de nedsatte arbejdsgrupper.

Emnerne falder i flere hovedgrupper - her skal specielt nævnes solens betydning for den globale cirkulation. Inden for denne gruppe findes nyere bidrag til de mere traditionelle studier over sammenhængen mellem solpletaktiviteten og insolationen. Andre mekanismer, der beskrives, er eksempelvis Marksons teori om koblingen mellem solaktiviteten og atmosfærens elektriske kredsløb, formidlet via ændringer i den ioniserende stråling. Endelig kan der inden for denne gruppe nævnes artikler, som behandler ændringer i sollysets spektrale sammensætning, og de heraf følgende modifikationer af atmosfærens kemiske sammensætning.

På trods af artiklernes kortfattede karakter vil det være muligt at få udbytte af bogen uden væsentligt forudgående kendskab til teo-

rier om solart inducerede ændringer i atmosfærens tilstand.

Jens Riis

Peter Daniel, Michael Hopkinson:

THE GEOGRAPHY OF SETTLEMENT

Edinburgh 1979, 286 s., ill., 24 cm, £ 4.45. Longman Group, Harlow.

Bogen beskriver byudvikling før og nu og analyserer en række af fagets emner: Det centrale forretningskvarter, servicecenterteori, fysisk planlægning, socialgeografi og forholdet mellem by og opland. Forfatterne, en historiker og en geograf, har gjort en betydelig indsats for at modernisere den traditionelle lærebogsform ved at diskutere nøgleproblemer omfattende og ved at stille opgaver til læseren. Bogen er velillustreret med morfologiske fotos og med diagrammer og kort. Den henvender sig til gymnasiets ældste klasser eller kan bruges som introduktion til videregående studier.

Christian Wichmann Matthiessen

Maurice Yeates, Barry Garner:

THE NORTH AMERICAN CITY. 3. ed.

San Francisco 1980. XV, 557 s. ill., 25 cm, Hfl. 45,-. Harper & Row Europe, Bussum.

Denne 3. udgave af den bekendte lærebog udgør en betydelig omarbejdning af de foregående. Denne omarbejdning har positive sider, idet indholdet er struktureret langt mere moderne, og de enkelte afsnit er blevet enklere og klarere. Den kvantitative revolutions spor er knapt så nærværende som i foregående udgaver. Desværre har omarbejdningen gjort bogen endnu mere USA-orienteret, desværre - fordi det gør den mindre anvendelig som generel lærebog i bygeografi på l. dels studiet i København. Det kan dog næppe indgå i bedømmelsen af den ellers storartede og omfattende teoretiske lærebog.